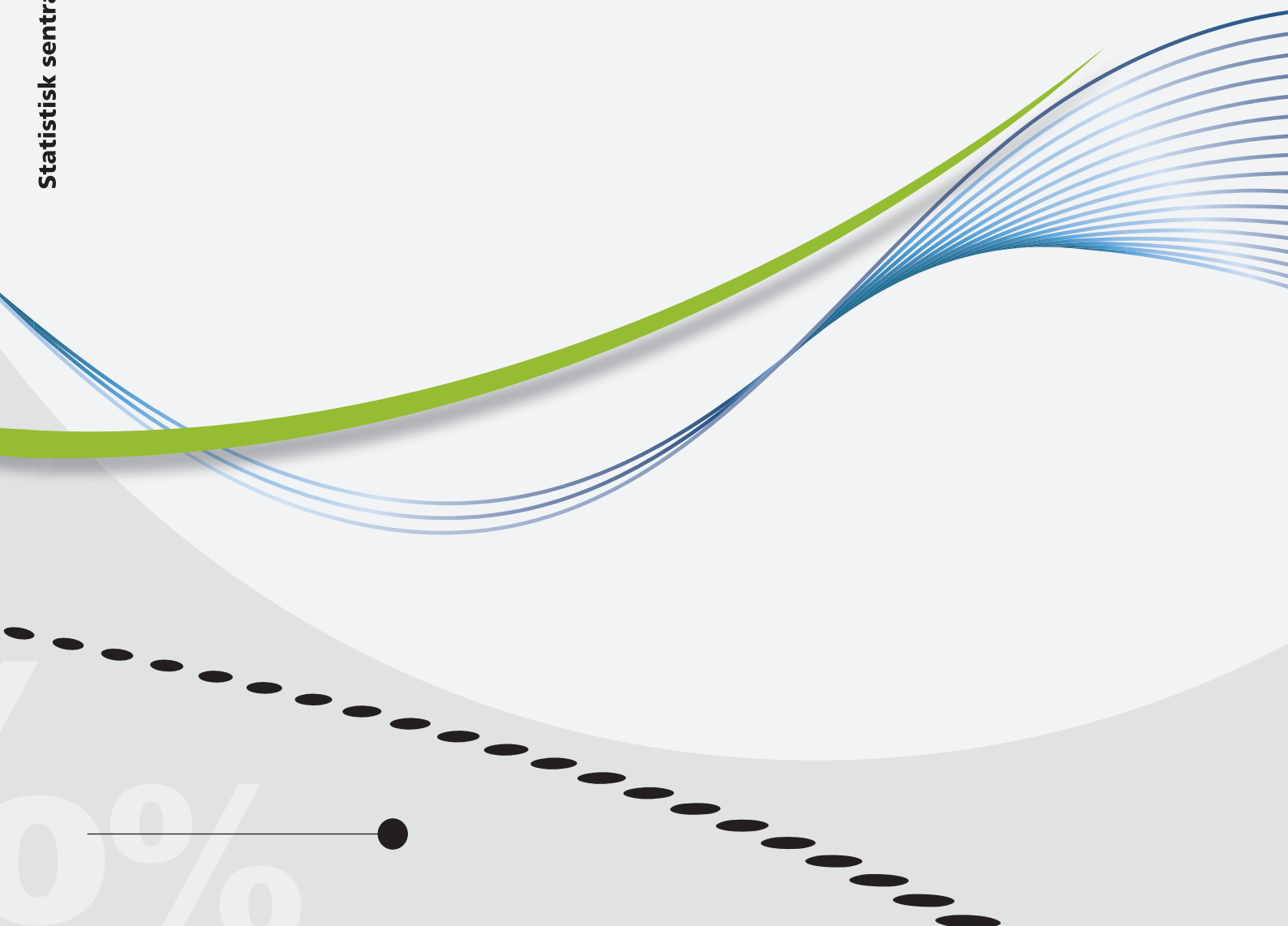

Janne Reiakvam

**Beregninger av næringene reparasjon
av datamaskiner og husholdningsvarer
og annen personlig tjenesteyting i
nasjonalregnskapet**

Janne Reiakvam

Beregninger av næringene reparasjon av datamaskiner og husholdningsvarer og annen personlig tjenesteyting i nasjonalregnskapet

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå	Tall kan ikke forekomme	.
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal	Oppgave mangler	..
Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Oppgave mangler foreløpig	...
Publisert januar 2013	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-8569-1 (trykt)	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
ISBN 978-82-537-8570-7 (elektronisk)	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
ISSN 1891-5906	Foreløpig tall	*
Emne: 09.90 og 09.01	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Desimaltegn	,

Forord

I november 2011 publiserte Statistisk sentralbyrå en hovedrevisjon av det norske nasjonalregnskapet. Forrige hovedrevisjon ble utført i 2006. Utgangspunktet for hovedrevisjonen var å innarbeide ny nærings- og produktklassifisering. Vi gikk over fra Standard for næringsgruppering 2002 (SN2002) til SN2007, samt at den internasjonale produktklassifikasjonen (CPA) ble endret i tråd med NACE 2007 (SN 2007).

I forbindelse med hovedrevisjonen ble også kildegrunlaget og beregningsopplegget i nasjonalregnskapet gjennomgått systematisk. Alle løpende årlige og kvartalsvise tall fra nasjonalregnskapet er beregnet etter den nye næringsstandarden. Det er også publisert reviderte tall tilbake til 1970.

Det blir utarbeidet en serie dokumentasjonsnotater som inneholder definisjoner, datakilder og beregningsmetoder for de ulike delene av nasjonalregnskapet.

Dokumentasjonen er ment å dekke flere typer formål:

- Detaljert beskrivelse av kildebruk og metode, fortrinnsvis ment som hjelpemiddel til saksbehandlere ved Seksjon for nasjonalregnskap (spesielt viktig ved skifte av saksbehandler)
- Dokumentasjon for spesielt interesserte utenfor seksjonen
- Mer populær dokumentasjon for ikke-eksperter
- Illustrerer effektene av hovedrevisjonen i 2011

Neste hovedrevisjon planlegges i 2014. I den kommende revisjonen vil ny internasjonal nasjonalregnskapsstandard (System of National Accounts 2008 – 2008 SNA og European System of Accounts 2010 – ESA 2010) innføres. Beregningene som dokumenteres i dette notatet følger fortsatt 1993 SNA og ESA 1995.

Statistisk sentralbyrå, 30. november 2012

Hans Henrik Scheel

Sammendrag

Dette notatet har til hensikt å vise en detaljert beskrivelse av næringene reparasjon av husholdningsvarer med mer og annen personlig tjenesteyting i nasjonalregnskapet. Herunder gis en oversikt over kilder og metoder, fordeling av beregnede størrelser på produkter, samt utvikling og resultater i næringsområdets hovedstørrelser. Dokumentasjonen er skrevet med utgangspunkt i beregningene for 2009-årgangen.

I innledningen gis det en oversikt over næringene som er inkludert i notatet. I delen med bakgrunnsinformasjon om næringene gis det kortfattet informasjon om sammenhengen mellom næringer og næringskoder før og etter hovedrevisjonen 2011, litt informasjon om bedriftsstrukturen samt litt om utvikling og hovedstørrelser for næringsområdet. I kapitlet med beregninger veiledes leseren igjennom hovedprinsippene for beregningene til det årlige nasjonalregnskapet. Helt til sist gis en kort generell kommentar om verdi- og volumstørrelser og deflatering, og liste over prisindekser spesifikt for næringsområdene omhandelt i dette notatet.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
1. Innledning	6
2. Næringer og produkter i nasjonalregnskapet	6
2.1. Litt bakgrunnsinformasjon om næringene reparasjon av husholdningsvarer m.v. og annen personlig tjenesteyting	6
3. Hovedprinsipper for næringsberegninger i nasjonalregnskapet	9
3.1. Verdisettene i nasjonalregnskapet	9
3.2. Beregninger for 2009	9
3.2.1. Beregning av produksjon	9
3.2.2. Beregning av produktinnsats	11
3.2.3. Beregning av lønnskostnader	12
3.2.4. Beregning av investeringer	13
3.3. Deflatering/fastprisberegninger	14
3.3.1. Prisindekser	14
Referanser	15
Vedlegg 1. Fordeling av beregnet produktinnsats på produkter	16
Vedlegg 2. Beregning av investeringer med poster fra tilleggsskjema	19
Vedlegg 3. Opplisting av investeringsarter i nasjonalregnskapet	20
Vedlegg 4. Prisindekser for næringsområdet	21
Tabellregister	22

1. Innledning

Dette notatet dokumenterer beregninger for næringene tilhørende personlig tjenesteyting i nasjonalregnskapet. Beregningene benytter standard metode for næringer med strukturstatistikk. Dette dokumentet gir en innføring i denne metoden samt en oversikt over hovedstørrelser og utviklingen over tid i næringsområdet.

Personlig tjenesteyting er en samlebetegnelse for næringskoder:

23950: Reparasjon av datamaskiner, husholdningsvarer og varer til personlig bruk

23960: Annen personlig tjenesteyting

Den norske standard for næringsgruppering 2007 (SN2007) bygger på EUs tilsvarende standard NACE Rev.2. Næringsstandarden er modernisert i forhold til den gamle standarden (SN2002), og medførte endringer i nasjonalregnskapets næringssammensetning. Alle næringer fikk tildelt nye koder konsistent med den nye standarden. I forhold til den gamle næringsstandard medførte dette at noen næringer bare fikk ny kode, mens andre næringer ble splittet og/eller sammenslått. Dette gjør det vanskelig å sammenligne tall på næringsnivå mellom den nye og gamle næringsstandard (tilsynelatende like navn, men med ulikt innhold), mens tidsseriene som er satt opp etter ny standard er konsistente og sammenlignbare over tid.

Ved overgangen til ny næringsstandard har vi altså laget sammenlignbare tidsserier tilbake til 1970 for 66 ulike næringer i nasjonalregnskapet. For årene 1970-2002 ble tilbakeregningen foretatt ved å bruke tall som allerede var beregnet etter SN2002, og deretter maskinelt omkodet til de nye næringene (SN2007). For årgangene 2003-2006 ble det i tillegg til maskinell omkodning gjort tallmessige revisjoner for enkelte næringer, og blant annet er nye tall for uformell/svart økonomi beregnet. I tillegg ble ny statistikk for utenrikshandel med tjenester innarbeidet fra og med året 2005. For årene etter 2007 er ny statistikk basert på SN2007 innarbeidet i nasjonalregnskapet i sin helhet.

2. Næringer og produkter i nasjonalregnskapet

Fra Norges offisielle statistikk, Standard for næringsgruppering (SN07):

Næringsgrupperingen i nasjonalregnskapet bygger på Statistisk sentralbyrås standard for næringsgruppering (SN07, revidert utgave), som igjen bygger på EU-standard NACE Rev.2 (den europeiske standarden for klassifisering av næringer) og FNs standard ISIC rev. 4.

Ned til 4-siffer nivå (næringsgruppe) er SN07 identisk med NACE Rev.2. Ut fra behovet for en mer detaljert inndeling tilpasset norske forhold er det innført et tilsvarende nasjonalt nivå, dvs. undergrupper på 5-siffernivå.

Hver næring i nasjonalregnskapet tilordnes en femsifret kode, der de to første sifrene angir om næringene er markedsrettet produksjonsvirksomhet eller ikke og om produksjonen er utført av offentlig forvaltning eller privat virksomhet. Dette notatet omfatter kun markedsrettet virksomhet, det vil si at næringene har prefiks 23. De tre siste sifrene i næringskoden svarer til SN2007-koder.

2.1. Litt bakgrunnsinformasjon om næringene reparasjon av husholdningsvarer m.v. og annen personlig tjenesteyting

I strukturstatistikken er disse å finne under næringshovedområde S, annen tjenesteyting sammen med næringen aktiviteter i medlemsorganisasjoner. Det er følgende kobling mellom strukturstatistikken SN2007-koder og næringskodene i nasjonalregnskapet. Tabell 1 viser også koblingen mellom gammel næringsstandard SN2002 og næringskoder før hovedrevisjonen 2011:

Tabell 1. Sammenheng mellom næringskoder og SN - koder før og etter hovedrevisjonen

NR- næring etter hovedrevisjonen 2011	Beskrivelse av næringen	Næringer i SN07	Beskrivelse	Næringer i SN02	Beskrivelse	NR- næring før hovedrevisjonen 2011	Beskrivelse
23950	Reparasjon av datamaskiner, husholdningsvarer og varer til personlig forbruk	95.110	Reparasjon av datamaskiner og tilleggsutstyr	30.020	Produksjon av datamaskiner og annet databehandlingsutstyr	23300	Produksjon av kontor- og datamaskiner
				72.500	Vedlikehold og reparasjon av kontormaskiner og datamaskiner	23720	Databehandlingsvirksomhet
		95.120	Reparasjon av kommunikasjonsutstyr	32.200	Produksjon av radio- og fjernsynssendere og apparater til linjetelefon- og telegrafi	23321	Produksjon av kommunikasjonsutstyr, sendere mv.
				52.740	Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk ellers	23527	Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk
		95.210	Reparasjon av elektronikk til husholdningsbruk	52.720	Reparasjon av elektrisk husholdningsutstyr, radio og fjernsyn	23527	Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk
		95.220	Reparasjon av husholdningsutstyr og hageredskaper	29.320	Produksjon av jordbruks- og skogbruksmaskiner- og utstyr ellers	23293	Produksjon av verkstedsmaskiner og næringsrettede maskiner
				52.720	Reparasjon av elektrisk husholdningsutstyr, radio og fjernsyn	23527	Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk
		95.230	Reparasjon av skotøy og lærvarer	52.710	Reparasjon av skotøy og andre lærvarer	23527	Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk
				52.740	Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk ellers	23527	Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk
		95.240	Reparasjoner av møbler og boliginnredning	36.110	Produksjon av sittemøbler	23361	Produksjon av møbler
				36.130	Produksjon av andre kjøkkenmøbler	23361	Produksjon av møbler
				36.140	Produksjon av møbler ellers	23361	Produksjon av møbler
		95.250	Reparasjon av ur, gull- og sølvvarer	52.730	Reparasjon av gull- og sølvvarer	23527	Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk
		95.290	Reparasjon av andre husholdningsvarer og varer til personlig bruk	17.409	Produksjon av andre tekstilvarer, unntatt klær	23170	Produksjon av tekstiler
				36.300	Produksjon av musikkinstrumenter	32363	Produksjon av musikkinstrumenter, sportsartikler, spill, leker mv.
				36.400	Produksjon av sportsartikler	32363	Produksjon av musikkinstrumenter, sportsartikler, spill, leker mv.
				52.740	Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk ellers	23527	Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk
23960	Annen personlig tjenesteyting	96.010	Vaskeri- og renserivirksomhet	93.010	Vaskeri- og renserivirksomhet	23930	Annen personlig tjenesteyting
		96.020	Frisering og annen skjønnhetspleie	93.020	Frisering og annen skjønnhetspleie	23930	Annen personlig tjenesteyting
		96.030	Begravelsesbyråvirksomhet og drift av kirkegårder og krematorier	93.030	Begravelsesbyråvirksomhet og drift av kirkegårder og krematorier	23930	Annen personlig tjenesteyting
		96.040	Virksomhet knyttet til kroppspleie og fysisk velvære	93.040	Helsestudio-, massasje- og solstudiovirksomhet	23930	Annen personlig tjenesteyting
		96.090	Personlig tjenesteyting ikke nevnt annet sted	52.740	Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk ellers	23527	Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk

I nasjonalregnskapet benytter vi tall på bedriftsnivå i våre beregninger.

I 2009 var det totalt 23745 bedrifter i dette næringsområde. De fordeler seg slik:

Tabell 2. Fordeling av antall bedrifter

Totalt antall bedrifter i Personlig tjenesteyting		23745
95.00	Reparasjon av datamaskiner, husholdningsvarer og varer til personlig bruk	1 313
95.10	Reparasjon av datamaskiner og kommunikasjonsutstyr	211
95.20	Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk	1 102
96.00	Annen personlig tjenesteyting	9 592
96.01	Vaskeri- og renservirksomhet	345
96.02	Frisering og annen skjønnhetspleie	7 393
96.03	Begravelsesbyråvirksomhet og drift av kirkegårder og krematorier	348
96.04	Virksomhet knyttet til kroppsspleie og fysisk velvære	785
96.09	Personlig tjenesteyting ikke nevnt annet sted	721

Av disse to næringsområdene er ”annen personlig tjenesteyting” klart størst i antall bedrifter. Næringen står også for om lag 85 prosent av den totale omsetningen, noe som gjenspeiler seg i de beregnede nasjonalregnskapstørrelsene. Innenfor denne er det SN 96.02 som bidrar mest med i overkant av 75 prosent av omsetningen.

Næringene er dominert av små og mellomstore bedrifter, med en eller få ansatte.

Samlet sett bidrar to næringsområdene til 0,38 prosent av total produksjon og 0,44 prosent av BNP (produksjon fratrukket produktinnsats), begge målt i basisverdi løpende priser.

Totalt sett var det i overkant av 23 200 sysselsatte personer i næringsområdene i 2009. Dette tilsvarer 0,89 prosent av den totale sysselsettingen i Norge. Antall sysselsatte har hatt en jevn økning etter nedgangkonjunkturen på begynnelsen av 2000-tallet, og det var 2 600 flere sysselsatte i 2009 enn i 2004.

I de neste avsnittene skal vi se på hvordan størrelsene i nasjonalregnskapet beregnes, først et overblikk over hovedstørrelsene 2007-2009, og deretter utviklingen 2002-2009.

Tabell 3. Hovedstørrelsene i nasjonalregnskapet for 2007-2009. Millioner kroner, løpende priser

Næringer	2007			2008			2009		
	Produk-sjon	Produkt-innsats	Brutto-produkt	Produk-sjon	Produkt-innsats	Brutto-produkt	Produk-sjon	Produkt-innsats	Brutto-produkt
Totalt	13 854	4 360	9 494	14 920	5 107	9 813	15 302	5 033	10 269
23950, reparasjon av husholdningsvarer mm	2 094	979	1 115	2 089	1 261	828	2 074	915	1 159
23960, annen personlig tjenesteyting	11 760	3 381	8 379	12 831	3 846	8 385	13 228	4 118	9 110

Tabell 4. Bruttoinvesteringer 2007-2009. Millioner kroner, løpende priser

	2007	2008	2009
Totalt	547	533	448
23950, reparasjon av husholdningsvarer mm	53	33	35
23960, annen personlig tjenesteyting	495	500	413

3. Hovedprinsipper for næringsberegninger i nasjonalregnskapet

3.1. Verdisettene i nasjonalregnskapet

På produktnivå deler vi inn i ti ulike typer verdissett:

10- verdi	basisverdi (13+12-11), hva selgere sitter igjen med etter salg
11- verdi	produktavgift på produsentleddet
12- verdi	produktsubsidier på produsentleddet
13- verdi	produsentverdi (10+11-12)
14- verdi	avanse i basisverdi
15- verdi	produktavgift på varehandelsleddet
16- verdi	produktsubsidie på varehandelsleddet
17- verdi	merverdiavgift (moms)
18- verdi	investeringsavgift (borte fra og med 2003)
19- verdi	kjøperverdi (13+14+15-16+17+18), hva kjøperen faktisk betaler for varen

Produsentverdien er verdien produsentene får ved salg til forhandler mens basisverdi avspeiler hva produsenten har igjen etter å ha betalt ev produktavgifter og mottatt eventuelle produktsubsidier. Kjøpeverdien angir verdien som sluttbruker betaler.

I nasjonalregnskapet registreres produksjonen i basisverdi. Produktinnsatsen og investeringene verdsettes i kjøperverdi. Bruttoproduktet i basisverdi defineres som produksjon (basisverdi) – produktinnsats (kjøperverdi). Summen av alle næringers bruttoprodukt tilsvarer BNP i basisverdi. For å få BNP i markedsverdi må man legge til netto produktavgifter inkl. moms.

3.2. Beregninger for 2009

Beregningene baseres på detaljert strukturstatistikk på 5-siffer SN-nivå og er levert fra Seksjon for industri- og FOU-statistikk. Statistikken er årlig og bygger på næringsoppgaven (NO), som er et vedlegg til selvangivelsen, og et tilleggskjema (TS) for et utvalg foretak. Strukturstatistikken publiseres både på foretaks- og bedriftsnivå, der bedriftstallene som tilhører et flerbedriftsforetak framkommer ved en nøkkelfordeling av foretakstallene. Som nevnt tidligere bruker vi tallene på bedriftsnivå til beregningene.

Beregningene følger et spesifikt oppsett ut i fra NO - postene og definisjonen av de forskjellige variablene i nasjonalregnskapet. Det er verdt å merke seg at næringsoppgaven bygger på andre regnskapsprinsipper enn de som ligger til grunn for beregning av nasjonalregnskapets størrelser.

Næringsoppgaven har som formål å stille opp foretakets salgsinntekter for en periode, samt de kostnadene foretaket har brukt for å få inn disse inntektene. Nasjonalregnskapet skal fremstille periodens produksjon av varer og tjenester, ikke nødvendigvis hva som er solgt, og hvilken produktinnsats som ligger til grunn for periodens produksjon. Det er særlig ulik grensedragning mellom hva som defineres som henholdsvis produktinnsats og investeringer som skiller nasjonalregnskapets oppsett i forhold til næringsoppgaven.

3.2.1. Beregning av produksjon

I nasjonalregnskapet er produksjon definert som verdien av varer og tjenester fra innenlandsk produksjonsaktivitet.

Tabell 5. Produksjon til produsentverdi

TOTAL PRODUKSJON:	BESKRIVELSE
Karakteristisk produksjon:	
+ NO3000	Salgsinntekter av varer og tjenester, avgiftspliktig
+ NO3100	Salgsinntekter av varer og tjenester, avgiftsfritt
+ NO3200	Salgsinntekter av varer og tjenester, utenfor avgiftsområde
+ NO3500	Uopptjent inntekt
- NO4295	Beholdningsendring av varer under tilvirkning og ferdig tilvirkede varer
- TS post	Omsetning av handelsvarer
- NO3300	Spesielle offentlige avgifter vedrørende salg
Ikke – karakteristisk produksjon:	
- NO4995	Beholdningsendring av egentilvirkede anleggsmidler
+ NO3600	Leieinntekt fast eiendom
+ NO3605	Leieinntekt fast eiendom, avgiftspliktig (NB! Ny fra 2010)
+ NO3695	Annen leieinntekt
+ NO3700	Provisjonsinntekt
+ NO3900	Annen driftsrelatert inntekt
- anslag grunn	Leieinntekt for grunn, 5 prosent av NO3600
+ TS post	Bruttofortjeneste (realisert avanse), dvs salg minus forbruk av handelsvarer
+ TS post	Egenutviklet programvare for internt bruk

I det internasjonale rammeverket for utarbeiding av nasjonalregnskap, 1993 SNA, slås det eksplisitt fast at et lands nasjonalregnskap skal inkludere all økonomisk aktivitet, inklusiv uobserverbar og illegal aktivitet. Med uobserverbar menes produksjonen som ikke er ulovlig, men som ikke fanges opp i statistikker av ulike årsaker for eksempel ved at produsenten skjuler omsetningen. Illegal er produksjon som ikke rapporteres fordi den er ulovlig, for eksempel narkotikaomsetning.

Verdt å merke seg generelt:

- 1) Med bakgrunn i sammenligning av informasjon om konsumet og rapportert momspliktig omsetningen i nace 96.2, frisør og skjønnhetspleie, legger vi til 36 % for uobserverbart aktivitet. Størrelsen på dette påslaget vil igjen bli vurdert under hovedrevisjonen 2014.
- 2) Under personlig tjenesteyring legges også til aktivitet knyttet til prostitusjon. I 2009 er verdien av dette beregnet til 93 mill. kroner. Beregningene er for øvrig omtalt i eget notat, Notat 16/2011 "Illegal økonomi i nasjonalregnskapet" av Trude Nygård Evensen

Den beregnede produksjonen skal fordeles på spesifikke produkter. Produktinndelingen i nasjonalregnskapet er basert på EUs sentrale produktklassifikasjon CPA (Statistical Classification of Products by Activity in the European Community). CPA er en produktgruppering etter næring, dvs. karakteristiske produkter innen hver næring som er knyttet til standarden for næringsgruppering NACE Rev.2. Produktene tilordnes en sekssifret kode, og produkt- og næringsinndelingen henger sammen.

Hver næring har både karakteristisk (typisk for næringen) og ikke- karakteristisk produksjon, av enten varer eller tjenester, eller begge deler.

Fordeling av den karakteristiske produksjonen på produktnivå er basert på strukturstatistikken tall på femsiffer næringsnivå. Eksempelvis: det **karakteristiske produktet** til næring 960.1 vaskeri- og rensertjenester er **960100 vaskeri- og rensertjenester**.

I personlig tjenesteyting er de karakteristiske produktene:

951000	Reparasjon av datamaskiner og kommunikasjonsutstyr til personlig bruk
952000	Reparasjon av varer til eget bruk
960100	Vaskeri- og rensertjenester
960200	Frisør og skjønnhetspleie

960300	Begravelsesbyrå og kirkegårder, tjenester og drift
960400	Kroppspeile og velvære
960900	Personlig tjenesteyting ellers
960990	Prostitusjon

Fordelingen av ikke- karakteristiske produksjonen er gitt som følger:

NO4995 (beholdningsendring av egentilvirkede anleggsmidler)

- 000382 'Egne investeringsarbeider på maskiner'
- 000383 'Egne investeringsarbeider på bygg og anlegg'

TS- posten egenutviklet programvare til internt bruk.

- 000385 'Egne investeringsarbeider, EDB-programvare'.

NO 3600 (leieinntekt fast eiendom)

- 682020 'Forretningsbygg, husleie'

NO 3700 (provisjonsinntekt)

- 470000 Provisjoner, kommisjoner.

TS- post 'Bruttofortjeneste for handelsvarer' (avanse)

- 000350 'Handelsvarer (salg - forbruk), avanse'

NO 3695 (annen leieinntekt) og NO 3900 (andre driftsrelaterte inntekter)

Disse postene behandles noe forskjellig i de ulike næringene ettersom hva slags produkter disse postene inneholder kan til dels være avhengig av næring. I de omtalte næringene i dette notatet blir NO3695 ført på produkt 773910 utleie av maskiner og utstyr, og NO 3900 på produkt 774000, leie av lisenser og patenter, royalties. Det er verdt å merke seg at vi hvert år vurderer om noe av NO3900 skal føres på karakteristisk produksjon. Dette fordi vi i enkelte næringer ser at denne posten er uforholdsmessig høy. Dette kan skyldes at nøkkelfordelingen av foretakstallene skaper problemer eller at foretakene selv har ført sin hovedgeskjeft på denne posten.

3.2.2. Beregning av produktinnsats

Produktinnsats er i nasjonalregnskapet definert som verdien av anvendte innsatsvarer og -tjenester i produksjonsaktivitet, unntatt kapitalslit (bruk av fast realkapital). Produktinnsatsen gjelder *anvendte* og varer og tjenester, ikke innkjøpte.

Tabell 6. Produktinnsats (PIN) til kjøperverdi

	Beskrivelse
NO4005	Varekostnad
- TS post	Forbruk av innkjøpte handelsvarer
+NO4500	Fremmedytelse og underentreprise
+NO4995	Beholdningsendring av egentilvirkede handelsvarer, kun hvis posten er positiv
+NO5900	Andre personalkostnader. 10 prosent (resten er lønnskostnader)
+NO6100	Frakt og transportkostnader vedrørende salg
+NO6200	Energi, brensel mv. vedrørende produksjonen
+NO6300	Leie lokale. 95 prosent
+NO6340	Lys, varme
+NO6395	Renovasjon, vann, avløp, renhold mv.
+NO6400	Leie maskiner, inventar, transportmidler og lignende
+NO6500	0,98* (Verktøy, inventar og driftsmateriell mv. som ikke aktiveres – diff. (ts_IKTUTG + ts_ANDREIKTUTG - ts_iktakt - ts_andreiktakt)). Hvis uttrykket blir negativt settes posten til 0 og overskytende korrigeres på post NO4005
+NO6600	Reparasjon og vedlikehold, bygninger. 95 prosent
+NO6695	Reparasjon og vedlikehold, annet
+NO6700	Fremmed tjeneste (regnskap, revisjonshonorarer, rådgivning o.l.)
+NO6995	Kontorkostnad, kostnader til elektronisk kommunikasjon, porto mv.
+NO7000	Drivstoff transportmidler
+NO7020	Vedlikehold mv. transportmidler
+NO7040	Forsikring og avgifter på transportmidler. 14,275 prosent
+NO7080	Bilkostnader, bruk av privatbil i næring
-NO7098	Privat bruk av elektronisk kommunikasjon, korreksjon av NO6995
-NO7099	Privat bruk av næringsbil, korreksjon av NO7000+NO7020+NO7040
+NO7155	Reise- og diettkostnad, bilgodtgjørelse, oppgavepliktig. 75 prosent
+NO7165	Reise- og diettkostnad, bilgodtgjørelse, ikke oppgavepliktig. 75 prosent
+NO7295	Provisjonskostnad
+NO7330	Salgs- og reklamekostnader
+NO7350	Representasjonskostnader med fradragsrett
+NO7370	Representasjonskostnader
+NO7490	Kontingent
+NO7495	Kontingent med fradragsrett
+NO7500	Forsikringspremie. 28,55 prosent
+NO7565	Garanti - og servicekostnad
+NO7600	Lisens-, patentkostnad og royalties- diff. (ts_PROGUTG - ts_progakt). Hvis uttrykket blir negativt settes posten til 0 og overskytende korrigeres på post NO 7700
+NO7700	Annen kostnad

De spesifikke andelene som tas med i beregningene vurderes hvert år, og derfor kan i teorien disse andelene endres fra år til år. Oversikten viser andeler fra 2009.

På lik linje med produksjonen, skal produktinnsatsen også fordeles på produkter. Det er gitt noen spesifikke retningslinjer for fordelingen, men i motsetning til produksjonen har vi lite informasjon fra kilden (strukturstatistikken) om hvilke produkter bedriftene faktisk bruker som produktinnsatsen. Vi har derfor utarbeidet fordelingsnøkler som hvert år vurderes om de er rimelige. Nøklene er ganske omfattende, og vi går ikke inn på dette i denne dokumentasjonen. Når det gjelder koblingen mellom alminnelig næringsoppgave (strukturstatistikken) og fordeling på produkter, vises til vedlegg 1.

3.2.3. Beregning av lønnskostnader

I nasjonalregnskapet er lønnskostnader definert som lønn pluss arbeidsgivers trygde- og pensjonspremier. Mer presist defineres lønn som:

”Lønn er betaling til lønnstakere for arbeidsinnsats i innenlandsk produksjonsaktivitet og består av kontantlønn og naturallønn. Kontantlønn inkluderer overtidsgodtgjørelse, og lønn under sykdom og fødselspermisjon betalt av arbeidsgiver. Naturallønnen består av varer og tjenester, eller andre fordeler, som stilles til rådighet gratis eller til redusert pris for lønnstakere, og som kan benyttes til eget bruk. Naturallønn omfatter blant annet verdien av fri bil, rentefordel ved lån i arbeidsforhold og gratisreiser for ansatte i enkelte transportnæringer.” (Sagelvmo 2009)

Tabell 7. Lønnskostnader

	Beskrivelse
+NO5000	Lønn, feriepenger mv.
+NO5300	Annen oppgavepliktig godtgjørelse
+NO5400	Arbeidsgiveravgift
+NO5420	Inneberetningspliktig pensjonskostnad
+NO5900	Annen personalkostnad. 90 prosent
+NO7155	Reise- og diettkostnad, bilgodtgjørelse, oppgavepliktig. 25 prosent
+NO7165	Reise- og diettkostnad, ikke oppgavepliktig. 25 prosent

Lønssum i nasjonalregnskapet består av NO postene 5000, 5300, 7155 og 7165. NO - post 5420 er beregnede pensjonspremier, og 5900 er annen personalkostnad. Skillet mellom kontantlønn og naturallønn beregnes i arbeidskraftsregnskapet.

Lønnskostnader, lønn, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader hentes fra strukturstatistikken (næringsoppgavene). Når det gjelder beregningene av sysselsettingsstørrelsene og utførte timeverk vises til dokumentasjon av arbeidskraftregnskapet.

3.2.4. Beregning av investeringer

I nasjonalregnskapet defineres investeringer som

”Anskaffelser av ny fast realkapital, pluss kjøp minus salg av eksisterende fast realkapital. Fast realkapital består av både materiell realkapital (boliger, andre bygninger, anlegg, transportmidler, maskiner, annet produksjonsutstyr, livdyr- og frukttrebestand mv.) og immateriell realkapital (leting etter mineraler, EDB-programvare, originalverk innen kunst mv.).”

Videre er det verdt å merke seg at:

”I nasjonalregnskapet er det eierskifte som bestemmer når investeringene foretas. For anskaffelse av bygninger og anlegg som skjer i henhold til salgskontrakt blir anleggsmiddelet oppfattet som overtatt trinnvis, slik at investeringen fordeles over flere perioder.

For egentilvirkede driftsmidler er produsent og mottaker per definisjon samme enhet. Det foretas således ikke noen formell overdragelse av eierskap. Egentilvirkede driftsmidler blir derfor i nasjonalregnskapet regnet fullt ut som investering selv om driftmidlet bare er under arbeid.”

Bruttoinvesteringene av fast realkapital beregnes hovedsakelig ved hjelp av poster fra tilleggsskjemaet (TS), og er oppdelt i tre arter:

Maskiner og utstyr

Transportmidler

Bygg og anlegg

Totale investeringer i næringen er da summen av disse, se vedlegg 2.

Det er viktig å merke seg følgende

- Nasjonalregnskapet har behov for å kjenne investeringene både i nyproduisert kapital, og
- investeringene i brukt realkapital, og
- hvor mye realkapital som har blitt solgt til andre

Erfaringene har vist at næringsoppgaven har store problemer med å lage denne fordelingen, spesielt gjelder det innenfor bygginvesteringene. På et makronivå er det vanskelig å få kjøp og salg av brukt realkapital til å henge sammen.

Usikkerheten rundt investeringene slik de framkommer i strukturstatistikken, gjør at man foretar en totalvurdering av investeringene opp mot andre kilder (som for eksempel arealstatistikkens tall for igangsatte og fullførte boliger) og korrigerer ved behov.

Investeringene fordeles på nasjonalregnskapsprodukter etter arter. I likhet med produktinnsatsen er det lagt noen spesifikke føringer på fordelingen, men ellers er

det opp til den enkelte næringsanalytiker å finne rimelige fordelingsnøkler. Vedlegg 3 viser opplisting av investeringsarter og koblingen til informasjon fra tilleggsskjemaet i strukturstatistikken.

3.3. Deflatering/fastprisberegninger

Ved å følge beregningene over får vi størrelser i *løpende* priser, det vil si alle verdier er regnet i beregningsårets pris. For å studere utviklingen over tid, er det volumutviklingen som er mest interessant, og man må korrigere for prisendringer mellom beregningsåret og året før. Deflateringen i nasjonalregnskapet skjer på produktnivå.

3.3.1. Prisindekser

Næringsanalytiker har ansvaret for å finne, ev beregne, en prisindeks for produksjonen av et produkt. Det har de siste årene blitt utviklet mange nye produsentprisindekser for ulike varer og tjenester, men foreløpig er ikke de næringene som omtales i dette notatet dekket av slike produsentprisindekser. I disse benyttes derfor konsumprisindeksen til deflatering av de karakteristiske produktene. KPI som er en kjøperprisindeks, blir korrigert for eventuelle momsendringer. Vedlegg 4 viser hvilke prisindekser som benyttes i deflateringen.

Referanser

Sagelvmo, Ingunn (2009): Nasjonalregnskapsberegninger. Bruk av Næringsoppgaven (NO) og Tilleggsskjema (TS) i NR-REA 2009, upublisert notat, Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (2007): *Standard for næringsgruppering*. Norges offisielle statistikk, D383, Statistisk sentralbyrå.

Det europeiske nasjonalregnskapssystem 1995 (ENS95)

Notat 16/2011 ”Illegal økonomi i nasjonalregnskapet” av Trude Nygård Evensen

Vedlegg 1. Fordeling av beregnet produktinnsats på produkter

Herunder listes føringene for fordelingen av produktinnsatsen på produkter som er relevant for næringene som omhandles i dette notatet:

NO4500 (fremmedytelse og underentreprise)

Denne posten føres på 000031 Post, telefontjenester, internett og andre forretningsmessige tjenester

NO5900 (andre personalkostnader)

Andre personalkostnader skal i følge veiledningen til NO inneholde innbetalte premier til yrkesskedeforsikring etter lov, merpremie for syke- og ulykkesforsikring utover lovbestemt forsikring samt personalgaver, kostnader til fri kantine, kurs, bedriftshytter, tjenesteboliger, bedriftsidrettslag o.l. Det siste er kostnader som skal være produktinnsats i realregnskapet og man har skjønnsmessig trukket ut 10 prosent av posten som produktinnsats, mens man regner med at 90 prosent er lønnskostnad.

Når det gjelder produktinnsatsen som kommer fra denne posten fordeles den på følgende samleprodukter (samleproduktene er laget for å forenkle balanseringen i nasjonalregnskapet når man ikke sitter på faktisk informasjon):

000014 Matvarer til egne kantiner, institusjoner, skip o.l.

000020 Kontorrekvisita, rengjøringsmidler

855900 Undervisningstjenester, annen undervisning

NO6100 (frakt og transportkostnader vedrørende salget)

Denne posten skal føres som 000030 Godstransport, lasting, lagring

hvis man ikke har spesifikk informasjon fra annet hold om hvilke transport, frakt, lagertjenester som er benyttet, noe vi ikke har for dette spesifikke næringsområde.

Sum NO6200+NO6340 (energi, brensel+ lys, varme)

Her inngår alle energiproduktene i realregnskapet. Her skal man trekke ut beløpet for elektrisitet og eventuelt fjernvarme som hver næringsanalytiker får fra den som er ansvarlig for elektrisitetsnæringen.

Restbeløpet skal fordeles på energiprodukter som

192240 Parafin

192280 Fyringsoljer ikke nevnt annet sted

192310 Propan, butan, gass gjort flytende (LPG)

060020 Naturgass

NO6300 (leie lokale)

682020 Forretningsbygg, husleie

NO6395 (renovasjon, vann, avløp, renhold mv.)

812000 Rengjøringstjenester

370000 Kloakktømming

382000 Behandling og disponering av avfall

NO6400 (leie maskiner, inventar, transportmidler o.l)

Denne kan føres på 000040 Utleie av biler, datamaskiner og maskiner og utstyr ellers eller et av de spesifikke utleieproduktene under 77xxxx *hvis* man har informasjon om dette.

NO6500 (verktøy, inventar og driftsmateriell mv. som ikke aktiveres)

000020 Kontorrekvisita, rengjøringsmidler.

NO6600 (reparasjon og vedlikehold, bygninger)

000160 Reparasjon av bygg og anlegg

NO6695 (reparasjon og vedlikehold, annet)

Posten kan føres på noen av de andre reparasjonsproduktene 33xxxx, eksempelvis

331200 Reparasjoner av maskiner

331300 Reparasjoner av elektrisk, elektronisk, optisk utstyr

331900 Reparasjon av utstyr ikke nevnt annet sted

Det er viktig se på hva næringen investerer i.

NO6700 (fremmed tjeneste: regnskap, revisjonshonorarer, rådgivning o.l)

000031 Post, telefon tjenester og internett og andre forretningsmessige tjenester, (regnskap, it, reklame, rettshjelp, teknisk konsulent tjenester)

Alternativt kan man få informasjon fra klassifiseringen av hjelpevirksomhet til å spesifisere beløp på enkelte produkter.

NO6995 (kontorkostnad, kostnad til elektronisk kommunikasjon, porto mv.)

000020 Kontorrekvisita, rengjøringsmidler

000031 Post, telefon tjenester og internett og andre forretningsmessige tjenester,

000026 Bank og forsikringstjenester, offentlige gebyrer og aviser.

Kostnader i forbindelse med transportmidler er fordelt på flere NO- poster:

NO7000 (drivstoff transportmidler)

Denne kan fordeles på petroleumsprodukter som

192210 Bilbensin, flybensin, båtbensin, traktorbensin,

192260 Autodiesel, marinegassoljer, marinediesel

NO7020 (vedlikehold mv., transportmidler)

Her kan man benytte

331510 Reparasjon av skip, båter

452010 Reparasjon av biler mv.

331700 Reparasjon av rullende materiell

NO7040 (forsikring og avgifter på transportmidler)

For di forsikring i nasjonalregnskapet er definert som premier betalt fratrukket erstatninger mottatt, kan ikke forsikringspremier fra næringsoppgaven posten benyttes, men korrigeres for gjennomsnittlige erstatningsutbetalinger. Denne posten inneholder i tillegg avgifter på bilhold og det skal føres som næringsavgift og ikke produktinnsats. I 2009 ble en andel på 14,275 prosent tatt ut av post 7040 og ført som produktinnsats under produktet 651220 Bilforsikringstjenester.

NO7080 og NO7099 (bilkostnader, bruk av privatbil i nærings + privat bruk av næringsbil)

Postene kan fordeles på petroleumsprodukter som benyttes til drivstoff og noe til reparasjonsproduktene.

NO7155 og NO7165 (reise- og diettkostnad, bilgodtgjørelse, oppgavepliktig + reise- og diettkostnad, ikke oppgavepliktig)

000033 Hoteltjenester, personreiser innenlands

000035 Andre reiseutgifter mv.

NO7295 (provisjonskostnad)

470000 Provisjoner, kommisjoner

NO7330 (salgs- og reklamekostnader)

581330 Annonseinntekter, avis

731000 Annonse- og reklamevirksomhet og markedsundersøkelser

591000 Film og fjernsynsprogrammer

NO7350 og NO7370 (representasjonskostnader med fradragsrett + representasjonskostnader)

000016 Representasjon (Forretningsreiser)

NO7490 og NO7495 (kontingent + kontingent med fradragsrett)

941000 Tjenester fra næringslivs-, arbeidsgiverorganisasjoner og yrkessammenslutninger

NO7500 (forsikringspremie)

Som nevnt over for bilforsikringer, gjelder samme prinsipp for skadeforsikring. I 2009 ble xx prosent av posten regnet som produktinnsats

651210 Andre skadeforsikringstjenester

NO7565 (garanti- og servicekostnad)

000031 Post, telefontjenester og internett og andre forretningsmessige tjenester, (regnskap, it, reklame, rettshjelp, teknisk konsulent tjenester)

NO7600 (lisens, -patentkostnad og royalties)

774000 Leie av lisenser, patenter, royalties mv.

NO7700 og NO4005 (annen kostnad + varekostnad)

Denne posten kan inneholde mye forskjellig, og er etter beste evne fordelt på varer og tjenester som virker fornuftige for næringen å bruke som produktinnsats.

Vedlegg 2. Beregning av investeringer med poster fra tilleggsskjema

Tabell 8. Bruttoinvesteringer i maskiner og utstyr

	Beskrivelse
Saldo_kjop_p0570	Anskaffelser til anskaffelseskost Kontormaskiner (saldogruppe a)
-Saldo_salg_p0570	salg til salgspris av kontormaskiner (saldogruppe a)
Saldo_kjop_p0580	Anskaffelser til anskaffelseskost Personbiler, maskiner, inventar og andre driftsmidler (saldogruppe d)
- Saldo_salg_p0580	salg til salgspris av Personbiler, maskiner, inventar og andre driftsmidler (saldogruppe d)
ts_IKTUTG + ts_ANDREIKTUTG - ts_iktakt - ts_andreiktakt + ts_PROGUTG - ts_progakt)	differansen mellom Totale utgifter til innkjøpt hardware, programvare/software og herav aktivert. (ts_IKTUTG + ts_ANDREIKTUTG - ts_iktakt - ts_andreiktakt + ts_PROGUTG - ts_progakt) (Se merknad 6)
+ TS post EGPROGUTG-EGPROGAKT	differansen mellom kostnadene for egenutviklet programvare til internt bruk og herav aktivert. (ts_EGENPROGUTG - ts_egenprogakt)
+NO6500	0,02*(P6500 verk tøy, inventar og driftsmateriell mv. som ikke skal aktiveres – (ts_IKTUTG + ts_ANDREIKTUTG - ts_iktakt - ts_andreiktakt))

Tabell 9. Bruttoinvesteringer i transportmidler

	Beskrivelse
Saldo_kjop_p0550	Anskaffelser av skip, rigger, fly mv. (saldogruppene e og f)
-Saldo_salg_p0550	salg til salgspris av skip, rigger, fly mv.
Saldo_kjop_p0560	Anskaffelser vare- og lastebiler, busser mv. (Saldogruppe c)
-Saldo_salg_p0560	salg til salgspris av vare- og lastebiler, busser mv.

Tabell 10. Bruttoinvesteringer i bygg og anlegg

	Beskrivelse
Saldo_kjop_p0520	Anskaffelser av bygninger og anlegg (saldogruppene g, h og i)
-Saldo_salg_p0520	Salg til salgspris av bygninger og anlegg
Saldo_kjop_p0540	Anskaffelser av boliger inkl. boligtomter
-Saldo_salg_p0540	Salg til salgspris av boliger inkl. boligtomter
+NO6600	Reparasjon og vedlikehold, bygninger. 5prosent

Vedlegg 3. Opplisting av investeringsarter i nasjonalregnskapet

Investeringer i maskiner og utstyr

Vi skiller mellom kjøp og salg i produktkodene

- Personbiler, stasjonsvogner
- Maskiner og utstyr, egne investeringsarbeider
- Maskiner og utstyr til andre næringer
- EDB- utstyr, kontorutstyr og kontormaskiner ellers
- EDB-programvare
- EDB-programvare, egne investeringsarbeider

Investeringer i transportmidler

- Varebiler, lastebiler, kranbiler, trekkvogner med videre

Investeringer i bygg og anlegg

- Boliger, leiligheter, fritidshus
- Næringsbygg
- Næringsbygg, egne investeringsarbeider
- Brukte næringsbygg, transaksjonskostnader

Vedlegg 4. Prisindekser for næringsområdet

Tabell 11. Karakteristiske produkter og tilhørende prisindekser

951000	Reparasjon av datamaskiner og kommunikasjonsutstyr til eget bruk	K09150	Reparasjon av audiovisuelt utstyr, foto-, IT-utstyr
952000	Reparasjon av varer til eget bruk	K03220	Vedlikehold, reparasjon og leie av fottøy
952000	vektet	K05330	Reparasjon av husholdningsapparater
960100	Vaskeri - og renseritjenester	K03140	Rensing, vask, reparasjon og leie av klær
960200	Frisering og annen skjønnhetspleie	K12110	Hår- og skjønnhetspleie
960300	Begravelsesbyråer og kirkegårder	K12700	Andre tjenester
960400	Kroppspeie og velvære	K12110	Hår- og skjønnhetspleie
960900	Personlig tjenesteyting ellers	K12700	Andre tjenester
960990	Prostitusjon		Beregnet

Tabellregister

1.	Sammenheng mellom næringskoder og SN - koder før og etter hovedrevisjonen	7
2.	Fordeling av antall bedrifter	8
3.	Hovedstørrelsene i nasjonalregnskapet for 2007 - 2009. Millioner kroner, løpende priser	8
4.	Bruttoinvesteringer 2007 – 2009. millioner kroner, løpende priser	8
5.	Produksjon til produsentverdi	10
6.	Produktinnsats (PIN) til kjøpverdi	12
7.	Lønnskostnader	13
8.	Bruttoinvesteringer i maskiner og utstyr	19
9.	Bruttoinvesteringer i transportmidler	19
10.	Bruttoinvesteringer i bygg og anlegg	19
11.	Karakteristiske produkter og tilhørende prisindekser	21

B Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
NO-2225 Kongsvinger

Avsender:
Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Kongens gate 6, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-8569-1 (trykt)
ISBN 978-82-537-8570-7 (elektronisk)
ISSN 1891-5906

ISBN 978-82-537-8569-1

9 788253 785691

